

Quadern d'un rodatge: *Desesperación*, de Daniel Aguilarte

Text d'Àngela Coronado. Fotografies d'Àlex Amengual

Durant el mesos de febrer i març s'ha rodat a Mallorca el curtmetratge *Desesperación*, rodat en alta definició i produït per TwinPics, jove productora que aposta pels nous valors de l'illa.

Aquest vol ser un diari d'entrevistes, en homeatge als diaris de rodatge, on es recullen les primeres impressions del director d'aquest curtmetratge i dels seus protagonistes.

Petit diari d'entrevistes

Dia 4. Divendres 14 de març de 2008.

Interior casa de Dani. Nit. Fi de rodatge

Visit Daniel Aguilarte, director del curtmetratge, a ca seva.

A diferència d'altres directors, aquest valencià nascut el 1975 és una persona parca en paraules quan parla de la seva obra, però que constantment et mostra referents visuals d'aquesta, és a dir, *storyboards* —elaborats per ell mateix— d'aquest i altres curtmetratges, petits ninots pertanyents a un nou projecte, imatges rodades...

Conversar amb ell és una constant anada i vinguda per un món d'excel·lent creativitat plàstica i visual, on els elements mostrats parlen per si mateixos.

Però iniciem una petita conversa.

Pregunta. Quan vares arribar a Palma?

Resposta. El 1999. Des d'aleshores he treballat com a *freelance* en el departament artístic per a publicitat i cinema, a més de treballs de decoració en qualitat de director artístic.

No només això, Daniel té una ampla experiència en el món del curtmetratgisme, tant en el relatiu a produccions pròpies —s'ha ocupat del guió, direcció, i direcció artística dels següents curtmetratges: *Inside*, *Animalicos*, *Key*, i ha estat seleccionat dos anys consecutius (2006 i 2007) en el certamen de cinema *Abstracta* de Roma, amb els treballs *Inside* i *Mentiras Piadosas*—, com en el referent a direcció artística i efectes especials en curtmetratges com *La pluja* de Nofre Moyà, *Miedo escénico* de Marcos Kuhne, i *Chimezie* d'Isabelle Fournet, del qual s'ha ocupat del disseny i animació del seu petit i entrañable protagonista. La pregunta és inevitable.

Equip de rodatge

L'equip, durant un moment del rodatge

Daniel Aguilarte

P. De quina feina es trobes més satisfet?

R. D'*Inside*. És el curtmetratge que més fidel ha quedat plasmat des del concepte inicial fins a l'obra feta, pràcticament pla a pla.

P. D'on va partir el projecte de *Desesperación*?

R. Feia temps que estava escrit, en el 2001: es tractava d'un curtmetratge difícil de rodar ja que és una història coral.

P. Com va sorgir la idea de reprendre'l?

R. La productora va llegir el guió i els va agradar especialment.

P. Ha estat aquesta productora la que ha possibilitat poder rodar amb actors de cert renom, com Simon Andreu, Borja Tous, Xavi Núñez i Leticia Dolera, tres mallorquins i una barcelonina. Què ha suposat per a tu fer feina amb ells?

R. Es tracta d'actors molt professionals. És molt fàcil comunicar-s'hi, de seguida saben a que estàs referint, no necessiten més detalls, cosa que afavoreix els deixar-los configurar el seu personatge, donar-li la vida pròpia que creuen que té.

P. És la primera vegada que fas feina amb una productora, ha suposat qualche canvi en la teva manera de rodar?

R. Sí, principalment el fet de fer feina amb més gent, de dependre de més gent, fet pel qual és més difícil arribar a un consens en determinats aspectes, sobretot tècnics; rodar amb menys gent es més senzill, agafes la càmera i la posicoes tu mateix [normalment ell sempre ha estat càmera de les seves produccions], però evidentment el fet de comptar amb un equip més gran té els seus avantatges...

P. Implica un altre ritme de rodatge?

R. El ritme és més accelerat, funcioes amb més pressió. El fet de recórrer a actors professionals en actiu ha condicionat les dates de rodatge en funció de la seva disponibilitat, però hem de comentar que tots ells hi han participat desinteressadament, només per amor a la seva professió.

El més complicat és que hi havia moltes localitzacions diferents. Només el primer dia de rodatge vàrem gravar a cinc localitzacions; a aquest fet hem

d'afegir el desplaçament d'una a una altra, per la qual cosa el ritme ha estat més propi d'un rodatge publicitari que el d'un curtmetratge.

P. En demanar a Borja Tous què el va motivar a fer feina amb tu, i com considerava aquesta nova incursió teva en el cinema, em va comentar que creia que la història té el teu segell personal, és a dir, una gran bellesa plàstica però aplicada, en aquest cas, a una història més quotidiana. Estàs d'acord amb la seva valoració?

R. Sí, se'n surt més de l'estil fantasiós que em caracteritza, però en el rerefons es mantenen una sèrie de constants de la meua obra, tracta de coses semblants: *Inside*, *Animalicos* indaguen sobre la mort, parlen de sentiments límits, de situacions límits, són bastants pareguts, tal vegada no especialment en la narrativa, però sobretot en els conceptes estètics. Sí, estèticament vull remarcar. *Desesperación* és un curtmetratge estèticament molt acurat. El que tal vegada pot sorprendre més l'espectador és el ritme aplicat a la història: a moments dramàtica, a moments entretinguda, en menys d'un minut es passa d'allò més dramàtic a qualque cosa desimbolta. Més divertida amb Leticia, més dramàtica amb en Xavi.

P. Ens podries avançar qualque cosa del teu curtmetratge?

R. Parla de tres personatges en un moment en què tenen veritables problemes en aparença sense connexió, mentre una veu en *off* en narra les peripècies. Aquesta veu en *off* —la de la principal protagonista, Leticia Dolera— està enregistrada en francès, anglès, castellà i català. Es troba en la línia

de *Vidas cruzadas*, de Robert Altman, una pel·lícula que m'agrada especialment.

La història em recorda també el guió de *Crash*, de Paul Haggis, o els de Guillermo Arriaga per a les pel·lícules dirigides per Alejandro González Iñárritu.

Traslladem-nos a conèixer més d'aquesta història, submergint-nos en algunes de les esmentades localitzacions per parlar amb els quatre protagonistes del curtmetratge i per trobar-los immersos en els seus personatges.

A partir d'ara i introduint-nos en el llenguatge cinematogràfic, del qual al cap i a la fi estam parlant, tot serà un entretingut *flashback* de les diverses entrevistes realitzades.

Dia 1. 25 de febrer de 2008.

Interior hall. Hotel Jaume III. Passeig Mallorca.

Nit. 1r. dia de rodatge.

Entrevista a Xavier Núñez

Va començar a Palma molt jove, amb dotze o tretze anys, l'any 1993, en el Teatre Principal, amb Mauricio Gallardo. Ha estudiat un any a El Col·legi del Teatre a Barcelona i quatre a l'Institut del Teatre, on es va llicenciar en opció de text. Actualment forma part de la companyia Moveo Teatre, amb la qual està representant en aquest moments l'espectacle *Detrás*. En total, ha participat en més de trenta obres de les quals podem destacar *El rei Pepet*, amb Mauricio Gallardo, *Yerma*, amb Rafael Durán, o *L'hort dels cirerers* de Čechov, amb Joan Castells. A més, amb ocasió de la inauguració del CaixaFo-

Un moment del rodatge

rum de Madrid, ha estrenat *La ciutat*, escrita pel poeta català Ernest Ferrés, premi dels jocs florals, que es va inspirar en els quadres d'Edward Hopper. Quant a televisió, ha col·laborat en *El cor de la ciutat* i *La via Augusta*, i en cinema en *Lo mejor de mí*, de Roser Aguilar, com a figurant especial.

Pregunta. T'has estrenat en el camp del curtmetragisme amb aquest projecte. Què et va motivar a participar-hi? Quin és el teu personatge? Conclusions d'un primer dia de rodatge.

Resposta. La primera motivació va ser treballar en la meua terra. Va ser una sort que Dani em trucàs, em donàs el guió, em parlàs de David, el personatge, i m'hi vaig trobat immers i molt interessat. Quant a David, com diu el títol del curtmetratge, és una persona sumida en la desesperació, es troba inundat, tot ell és desesperació.

Estic molt content amb l'experiència. En aquests moments estic indagant sobre el tema de la càmera i m'està agradant, però tinc clar que no vull deixar el teatre de costat. Avui, només, hem rodat a cinc localitzacions. Hem duit un molt bon ritme de rodatge, des de les vuit del matí fins ara, sense aturar, i clar, arriba un punt que no estàs cansat.

Destacaria la feina amb en Dani, molt còmoda, amb un tracte de tu a tu, i obert als suggeriments.

P. Què se sent en fer feina amb un actor amb una experiència tan extensa com Simon Andreu? I amb algú com Leticia Dolera?

R. El primer que li havia de dir és que ha estat un plaer conèixer-lo. Fer feina amb Simon Andreu t'inspira. Es tracta d'un referent teatral important tant a Mallorca com fora i més enllà d'Espanya. En referència a Leticia Dolera, m'ha meravellat, té una capacitat de posar-se en situació en dècimes de segon. En teatre, això no passa: el teatre és un procés; el cine és diferent, ets aquí i et passa això ara.

Interior hall. Nit. Entrevista a Simon Andreu.

Canvi de decorat: del *hall* superior de l'hotel a l'inferior, per poder parlar amb Simon Andreu.

Amb anterioritat hem pres qualque cosa en el bar on es rodava: la gent tafanejant, demanant què passa. Simon Andreu assegut, relaxat, mentre un *travèling* s'hi apropa i se n'allunya una vegada i una altra.

És un dels actors més prolífics del nostre panorama, no només illenc —ha col·laborat amb Agustí Villaronga a *El mar i 99.9*, i recentment amb Pere March a *Blocao*— sinó espanyol i internacional. Es va iniciar el 1961 amb *Cuidado con las personas formales*, d'Agustí Navarro. Des de llavors ha participat en unes cent cinquanta pel·lícules, entre les quals podem destacar *Tu nombre envenena mis sueños* i *Beltenebros*, de Pilar Miró, i *El viaje a ninguna parte*, de Fernando Fernán Gómez. En aquests

moments figura com a presentador del programa *Illes de Cinema* d'IB3, que s'ocupa de fer conèixer pel·lícules que tenen com a denominador comú haver estat rodades a les nostres illes.

P. Què va sentir el "jodido peliculero" —Solís— en enfrontar-se al gran Fernando Fernán Gómez? Eres la seva competència directa...

R. Sí (riu), sí, la competència directa. Ara el "jodido peliculero" seria la "jodida" descàrrega d'internet, que és la que fa la competència directa al cinema. Abans el cinema feia la competència al teatre i ara internet i les descàrregues il·legals, aquestes que no les legals, fan la competència al cinema.

P. L'any 2006 vares participar a *Los fantasmas de Goya* de Milos Forman...

R. Sí. Era el director del psiquiàtric i en aquest curtmetratge faig de psiquiatra (somriu).

P. També has col·laborat en *Muere otro día* de Lee Tamahori. Com se sent un mallorquí en la sèrie Bond? Veus grans diferències entre les produccions espanyoles, europees i americanes?

R. Molt còmode. Diferències econòmiques, principalment; grandíssimes: de temps, de facilitat per preparar certes coses, més comoditats a l'hora de rodar, més mitjans. Sobretot, més temps: el cinema és un art que requereix temps, temps per poder il·luminar, per preparar, per rodar; els actors arriben amb la lletra apresada però l'operador no arriba amb la llum apresada. Requereix temps i doblers i el temps és doblers. Ara, per exemple, per rodar *El príncep Caspian*, la segona part de les *Cròniques de Nànnia*, només per a proves de vestuari, he viatjat tres vegades de Madrid a Praga. Després veus un detall, el

Xavier Núñez en un moment del rodatge

més mínim detall, el més mínim efecte i és tremend i tot perquè es prenen un temps per preparar-los.

P. Com veus el panorama cinematogràfic actual a les nostres illes?

R. El mateix que a la resta del món, amb la crisi provocada per la manca d'assistència del públic al cinema i, gràcies a Déu, en menor mesura a les sales espanyoles que a les americanes, però amb el fet agreujant que el cinema americà té copades les sales d'exhibició que no deixen espai per al cinema espanyol.

P. No és el teu primer curtmetratge. Has col·laborat en *Hills Like White Elephants*, al costat de Greg Wise. Què va ser el que et va motivar a participar en aquest curtmetratge? Quina ha estat la teva experiència?

R. Jo m'he posat com a meta col·laborar en un curtmetratge a l'any, crec que també ho fan els futbolistes, els famosos, de tant en tant, juguen un partit amb els xavals per animar-los que facin coses importants. La nostra obligació és donar suport als xavals que comencen perquè aprenguin a manejar actors, que aprenguin a perdre el respecte dintre del respecte, a agafar confiança quan fan feina amb professionals.

Quant a l'experiència de participar en aquest curtmetratge, ha estat bastant bona. He trobat l'equip, la seva tasca, molt professionals. No existeixen equips, projectes petits, tots són respectabilíssims.

P. Per finalitzar, pregunta anecdòtica, però obligada en aquests moments: què sent en veure que un company de feina, Bardem, amb qui vares coincidir a *Los fantasmas de Goya*, ha aconseguit el tant preuat Oscar?

R. (Somriu, satisfet). Me l'ha dedicat a mi, l'ha dedicat als còmics, l'ha dedicat a la mare, a la padrina de la mare, a la seva padrina, als seus pares, i a tots els còmics espanyols amb els que ell té tanta afinitat. Prové d'una família de còmics i els l'ha dedicat a tots; per tant a mi me n'ha dedicat un bocinet i estic encantat perquè es tracta d'un "tío" collonut.

El càmera, també realitzador de curtmetratges i que s'ocupa del *making* i enregistra l'entrevista, li planteja la següent qüestió:

—Com tracta en Daniel els seus actors? —Molt bé, respon satisfet Simon Andreu.

Dia 2. 27 de febrer de 2008.

Interior apartament. Dia. Cala Major.

3r dia de rodatge. Entrevista a Leticia Dolera

Va començar la seva carrera amb la coneguda sèrie *Al salir de clase*, pedrera de nous valors interpretatius, com Pilar López de Ayala i Elsa Pataki. Ha participat, també, en *Hospital Central* i *Los Serrano*, i darrerament en *Petits meurtres en famille*, rodada a França, *El espejo* i *Mà morta truca a la porta*, ambdues del 2007. En cinema ha protagonitzat *Imagining Argentina*, de Christopher Hampton,

Simon Andreu
en situació

amb Antonio Banderas i Emma Thompson, i més recentment *Semen, una historia de amor*, de Daniela Fejerman i Inés Paris, junt amb Ernesto Alterio. Ara començarà a Màlaga el rodatge d'un thriller, *Prim Time*. És també una persona compromesa: ha visitat l'ONG Associació per a l'Educació i el Desenvolupament Rural (AREDS), en què va participar en diverses activitats en la Play Way School, a l'Índia.

Pregunta. Parla'ns de la teva projecció internacional. Hi ha alguna diferència a l'hora de plantejar o rodar una sèrie entre Espanya i altres països? I en el pla cinematogràfic?

Resposta. A França tenen una especial cura en la direcció d'actors. El cinema és una indústria molt potent, l'existència d'una llei de protecció del cinema com al cas francès és bàsica. Tenen una entrada de taquilla increïble, promouen les seves pel·lícules, no es tracta només de còpies i doblers darrere. A Espanya no hi ha manca d'interès, sinó de promoció. Sinó basta veure com han funcionat en taquilla pel·lícules amb una bona promoció, com *Mortadelo y Filemón*, *El Orfanato*, *[Rec]*, *Los crímenes de Oxford...*

P. No és el teu primer curtmetratge. Has participat en *Pim, Pum, ¿Quién es?*, *Habitaciones separadas*, *La bufanda verde* i *La amenaza del fantasma*. Conta'ns la teva experiència en aquest camp. Què et va motivar a participar en aquest projecte, *Desesperación*? Parla'ns dels teus primers dies de rodatge, conclusions...

R. És el camp on he treballat menys. La gent inverteix la seva passió, el seu temps, el seu doblers, és la seva obra, el seu nadó... No és que m'agradi especialment utilitzar aquesta expressió, però...

Normalment llegeix tots els guions per a curtmetratges que m'envien. No em solen agradar especialment; però aquest em va encantar. El rodatge ha estat molt professional, de fet quasi totes les persones que col·laboren en aquest curtmetratge vénen del camp de la publicitat, ja tenen un bagatge previ.

La meva experiència en aquest curtmetratge ha estat molt bona. Crec que serà interessant i molt cinematogràfic.

I és cert, mentre preparen el pla, puc observar la imatge que s'ha de rodar al monitor: ella estesa al sofà, fumant, impressionant. Una petita diva encisadora.

La criden per rodar. Torna i em comenta una anècdota sol·licitada amb anterioritat: —Jo no fum i en aquest curtmetratge estic fumant sense aturar. Es posa una jaqueta, prepara el seu personatge amb el director, rep les indicacions de l'ajudant de direcció. Darrere el set hi ha una taula plena de cartons de cigarrets. Com que és il·legal que una marca de tabac ofereixi un *sponsor*, Daniel ha creat la seva pròpia: *Auxis*.

Es tomba al sofà. L'ajudant dóna les indicacions de principi de rodatge: —Fumeu tot el que pugueu, al contrari que a la resta de rodatges.

Aprofit un canvi de vestuari per continuar.

P. Anomena un director.

R. M'agradaria especialment fer feina amb François Ozon, director de *8 mujeres* i *Bajo la arena*.

Com a pel·lícula favorita destacaria *Un café en cu-alquier esquina*, rodada a Nova York, és molt *indie*, honesta, demostra un gran amor per al cinema.

La deix preparant-se per a una nova escena i mirant fotografies del rodatge a l'ordinador.

Dia 3. 9 de març de 2008.

Exterior fotocopisteria. Dia.

Carrer del Oms. 5è dia de rodatge.

Entrevista a Borja Tous

Actor d'àmplia experiència teatral. Llicenciat a l'Institut del teatre, ha interpretat diferents obres com *El ball de les balenes*, de Biel Jordà, amb la

Simon Andreu en un altre moment de la història

Leticia Dolera en un moment del rodatge

companyia En Blanc, *La Curva*, de Tankred Dorst, amb Carro de Baco; *Trèmolo* amb Res de res, *Mara*, amb la mateixa companyia, nomenada als premis Max, com a millor espectacle revelació el 2003, i darrerament *Amics*, de Toni Oliver, amb *TIC Teatre*. És cofundador de l'escola internacional de Mim Corporal Dramàtic de Barcelona i, des del 2003, de *Mechanics*, plataforma per a la creació i producció d'espectacles, cursos...

En cinema ha participat en *Noche de fiesta*, de Xavi Puebla, *Anita no perd el tren*, de Ventura Pons, i *El mar*, d'Agustí Villaronga. S'ha convertit en un personatge mediàtic gràcies a la sèrie de TV *Yo soy Bea*, on interpreta el personatge de Saúl Gutiérrez, director de recursos humans de *Bulevar 21*; també va participar a *Vallterra*, *L'escala de diamants*, *El cor de la ciutat* i *Crim*s.

Pregunta. Parlem de teatre.

Resposta. Després de la llicenciatura, vaig veure que em quedaven coses per aprendre. Per això va sorgir la idea de crear un espai per continuar formant gent, els primers que hi vàrem portar varen ser *Moveo*.

Parteixen d'una tècnica creada per Etienne Decroux. Es tracta d'espectacles contats des del corporal dramàtic. És un altre llenguatge, es pot aplicar a tot, és possible fer cinema des del corporal dramàtic. Es pretén presència física, atropelladora, autonomia, independència de l'actor, de l'instrument. S'aconsegueix una tècnica molt depurada: es crea de forma intuïtiva, com si es tractàs d'una partitura; es dona nom, llinatge, color... a cada concepte.

P. Simon Andreu, en demanar-li sobre les diferències entre cinema i teatre, va comentar que el teatre és més divertit i el cinema més còmode. Què hi trobes? Hi establiries alguna diferència?

R. Estic d'acord amb aquesta apreciació.

El teatre té la facultat de la immediatesa, el problema és quant de temps es dedica a la preparació d'un espectacle, de vegades aquest és insuficient, l'espectador veu qualque cosa correcta, però tan sols apuntada.

El cinema, la televisió gaudeixen d'altres recursos. Més temps, més inversió. El teatre malauradament es troba amb menys públic, per la qüestió dels preus, la manca de competitivitat, de producció, a més la necessitat de reeducar l'espectador. Sempre es necessari arriscar-se.

El criden per a rodar. La gent observa. Admiradors. S'hi fotografia amb un. En un descans del rodatge ens anem a prendre un cafè.

P. No és el teu primer curtmetratge, vares participar en *La Escapada* de David Gallard, el 2000. Què et va motivar especialment per participar en aquest curtmetratge?

R. La primera motivació va ser el guió, que diu coses. Normalment els guions, les propostes per a curtmetratges que m'arriben no em solen interessar. Vaig veure l'entrevista a Dani en el programa *Illencs*, em va caure bé, vaig trobar interessant la seva feina, fa coses molt plàstiques. El curtmetratge té el seu segell, però és més quotidià. M'agrada la seva part visual, conceptual. Em vàrem motivar les ganes de conèixer-lo i el fet de treballar a l'illa.

P. Comenta'ns qualque cosa del teu personatge i de la història.

R. Quant al meu personatge, intentaré definir-lo en quatre línies. (S'atura, pensa, fa gestos amb la mà, sembla que estigui elaborant el seu personatge en aquests moments). És una persona que no concep la possibilitat de cometre un error, que en

la seva vida no s'atura a reflexionar, la qual cosa el du... Al curtmetratge es veuen les conseqüències de petits errors, que el duen (expressiu) a la desesperació. (Fuma). Hi ha qualche cosa en el tabac... (Es queda pensatiu i li deman si és una espècie de metàfora, de fil conductor. Continua pensatiu) El meu personatge i jo fumam...

P. Quina ha estat l'experiència? Alguna anècdota del rodatge.

R. L'experiència del rodatge ha estat bastant bona, m'he sentit molt agombolat. La proximitat de l'equip de rodatge, la tranquil·litat, no hi ha crispació... Molta calma. Treballar, exercir la teva professió de bon "rollo" és un regal.

Una anècdota? El fred en la localització d'ahir. (Parla del rodatge en Cala Salmonia, on l'equip va notar els efectes de l'ona de fred que hem patit aquest dies).

P. Crec que has coincidit amb Xavier Núñez, un dels protagonistes d'aquest curtmetratge, en qualche experiència teatral...

R. Cert, Xavi Núñez ha fet feina amb *Moveo*.

P. Com veus el panorama teatral i cinematogràfic en Espanya? I a les illes? És necessari sortir per fer-se un nom?

R. En aquests moments hi ha una creativitat latent, un potencial molt fort. El problema és la manca d'inversió, de suport econòmic. Hi ha gent amb bones idees, però es queden coses en el tinter per manca de promoció, de distribució, de publicitat, no es pot educar el públic si no es crea una indústria. Cal posar-se les piles, perquè aquest fet entristeix.

En el cas concret de Balears hem de rompre, hem d'oblidar-nos del sentiment d'inferioritat que

ens està frenant, hem d'invertir en cultura i idees. Començam a tenir una bona plataforma. També afecta el sentiment d'insularitat, és més difícil sortir, estam més a prop però ens consideram més lluny...

Continuam parlant d'aquest sentiment d'insularitat camí del set de rodatge, després de dues trucades del director, que amb anterioritat, benèvol, ens havia brindat deu minuts més.

Borja Tous
en acció

Leticia Dolera
en un moment
del rodatge

Sessió de
maquillatge

I tornam al principi, el meu quart dia, i dia de descans(?) per a l'artífex d'aquesta història, d'aquest curtmetratge que ens ocupa.

P. Comentaries qualche anècdota del rodatge? Qualque cosa que t'hagi cridat especialment l'atenció?

R. El que més la disponibilitat dels actors, abans esmentada.

P. Qualificaries l'experiència de satisfactòria?

R. Sí. Satisfactòria (somriu) i cansada.

P. Podries parlar-nos de pròxims projectes? Crec que tens escrits ja alguns guions.

R. Estic preparant un curtmetratge musical atípic, d'animació. En aquest moments estic en la fase d'elaboració de cada un dels personatges. (Me'ls mostra, fet un i cada un d'ells per ell mateix amb plastilina, làtex i engranatges per a les articulacions. Personatges estranys, irreverents i bastants divertits).

Borja Tous rep
les indicacions
del director

Borja Tous
en un altre
moment del
rodatge

Altres projectes són *Sirena varada* i *Azazel*, que tracta sobre uns infants que es troben un àngel caigut i decideixen alliberar-ho. [En molta de la seva obra trobam la influència dels contes clàssics]. *Cromàtica*, en què, com el nom indica, el que impera és el tractament del color. (Em mostra dibuixos, *storyboards* d'aquestes històries ja bastant avançades)

P. Per a quan el pas al llargmetratge? Somriu i no respon a aquesta pregunta.

L'equip,
visionant
els resultats

P. Com qualificaries la situació del cinema a les nostres illes i, en concret, la del curtmetragisme?

Doncs... Una mica classista. Hi ha gent que fa curtmetratges molt bons que no es poden moure en els cercles on "se suposa" que t'has de moure per fer qualque cosa en aquest camp.

P. Algun director que et serveixi de referent, que t'agradi especialment.

R. M'agraden les pel·lícules de Kim Ki-duk, que tracta qualsevol tema mínim, qualsevol història sense posposat, sense diàlegs hiperdesenvolupats, la seva estètica inusual és suficient per mantenir-te davant de la imatge malgrat que el temps narratiu sigui lent. M'emociona *Hiroshima, mon amour*, d'Alain Resnais. M'apassiona David Lynch i, en animació, destacaria *Pesadilla antes de navidad* i *El viaje de Chihiro*.

En referència al cinema espanyol, *Mataharis*, d'Iciar Bollain, em va agradar bastant, té un ritme narratiu lent, però em varen captivar especialment la història i els personatges, és una història de personatges.

P. Qualque comentari per acabar?

R. Ara queda una bona feina endavant. El rodatge només és un moment més de la producció. Queden pendents l'edició, la sonorització, la composició de la música, de la qual s'encarregarà Sergio López, que ja ha col·laborat amb mi en curtmetratges anteriors...

Volem fer una estrena en què estigui present tant l'equip tècnic com l'artístic, amb la presència dels actors.

Serà l'ocasió perfecta per veure en imatges el que ara només hem pogut conèixer amb paraules. ■